

ОБЛІК НЕЗАВЕРШЕНОГО ВИРОБНИЦТВА ПИВОВАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Починаючи з виникнення у 2008 році фінансової кризи і до сьогодні, на вітчизняному ринку пивоваріння спостерігаються негативні тенденції його розвитку, які прямо залежить від купівельної спроможності населення, наявності недорогої якісної сировинної бази, її імпорتنих надходжень, ефективності управління тощо. Окрім цього, діяльність суб'єктів господарювання ринку пива в Україні постійно перебуває під впливом державного регулювання ціноутворення, яке реалізується через зміни податкового законодавства (зокрема, в питаннях підакцизних товарів). Таким чином, вартість (собівартість) пива – одне з головних питань для керівництва пивоварних підприємств. Вищеописана економічна ситуація зумовлює необхідність підвищення якості управління діяльністю підприємств галузі пивоваріння через вивчення стану та проблем інформаційного забезпечення управління витратами.

В умовах господарських відносин питання оптимізації витрат діяльності завжди залишається актуальним. Враховуючи кризові явища пивоварної галузі переробної промисловості, слід відзначити, що наразі пивоварні підприємства потребують проведення досліджень щодо управління виробничими витратами, розподілу непрямих витрат, формування виробничої та повної собівартості пива і його незавершеного виробництва. Останнє, безпосередньо, впливає на калькулювання собівартості продукції підприємств досліджуваної галузі, а відповідно має прямий зв'язок з удосконаленням обліково-контрольного забезпечення управління незавершеним виробництвом пивоварних підприємств для цілей бюджетування, стратегічного планування та розробки стратегії розвитку суб'єкта господарювання в цілому.

Доведена зарубіжним досвідом ефективність застосування в діяльності промислових підприємств ABC-методу є підставою його впровадження у практику вітчизняних пивоварних підприємств. Для цього виділено основні ABC-операції, що здійснюються на усіх технологічних переділах пивоваріння (солодовий, варильний, бродильний та лагерний переділи, переділ розливу), – це експлуатація та налагодження обладнання, використання роботи найманих працівників, контроль якості, оформлення замовлень. На кожному технологічному переділі (бізнес-процесі) акумулюватиметься вартість незавершеного виробництва конкретного продукту, що є напівфабрикатом готового пива. Тобто у технологічному переділі відбувається та відображається в обліку певний етап обробки сировини (ABC-операція), що утворює об'єкт витрат. Останній представляє собою об'єкти незавершеного виробництва, що формуються на кожному технологічному переділі, та на які буде списуватись вартість операцій.

Виходячи з цього, доцільним є виділення об'єктів витрат незавершеного виробництва для пивоварних підприємств у складі виробничих витрат: очищена та відсортована не солодова сировина; очищений та відсортований солод; пивне сусло; пиво під час основного бродіння; пиво під час доброджування; пиво фільтроване; готове пиво на розливі, маркування та укладка. Це дозволить отримати повну та достовірну інформацію про витрачання ресурсів суб'єкта господарювання за окремою ABC-операцією та у розрізах технологічних переділів з метою підвищення ефективності управління незавершеним виробництвом пивоваріння.

Досліджуючи практику калькулювання витрат незавершеного виробництва пивоварних підприємств встановлено доцільність його застосування, оскільки він має ряд суттєвих переваг для використання саме в цій галузі. ABC-калькулювання передбачає перенесення вартості ресурсів на операції, що здійснюються на підприємстві в ході варіння пива. Тому, ґрунтуючись на організаційно-технологічних особливостях діяльності підприємств пивоваріння (зокрема те, що за окремими бізнес-процесами відбувається отримання конкретного продукту у вигляді напівфабрикату готового пива), виділено групи ABC-операцій, які постійно здійснюються у технологічних переділах. Окрім цього, доведено, що задля визначення незавершеного виробництва, можливості його достовірної оцінки та контролю метод ABC-калькулювання є найбільш придатним з позиції формування інформаційного забезпечення управління витратами незавершеного виробництва.

Отже, в ході дослідження виявлено проблеми бухгалтерського обліку незавершеного виробництва пивоварних підприємств та запропоновано застосовувати на підприємствах пивоваріння метод калькулювання ABC сприяє посиленню контролю виробничих витрат на етапі їх понесення (виникнення), підвищує ефективність рішень у сфері ціноутворення, маркетингової стратегії та рентабельності продуктів пивоваріння. Наведені результати дослідження дозволять у подальшому удосконалити організаційно-методичні бухгалтерського обліку та контролю незавершеного виробництва пивоварних підприємств.